

Suomen Yhteismetsät ry lausunto hallituksen esityksestä laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 § muuttamisesta

Pykäläkohtainen lausunto

Metsälain 10 c § metsän hoitamisen ja käyttämisen rajoitukset linnuston huomioimiseksi

Suomen yhteismetsät ry katsoo, että lakiesitykset ovat merkittävä muutos aiempaan, mutta muutokset ovat tarpeellisia Lintudirektiivin noudattamiseksi. Suomen yhteismetsät ry kiittää asian pikaisesta valmistelusta, mutta haluaa korostaa, että metsänomistajan oikeusturvan ja omaisuuden suojan kannalta on ensiarvoiseen tärkeää, että lainsäädäntöön tehtävät muutokset ovat tarkkarajaisia, joka tuo selkeyttä metsätalouden toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen. Lintujen huomiointi tulee säätää selkeästi Metsälain kautta, jonka valvonnasta vastaa Suomen Metsäkeskus.

Ehdotuksen mukaiset pesimäaikaiset hakkuukiellot ovat perusteltuja esityksen mukaisilla rajatuilla kohteilla, mutta on selvää, että 10 c § mukaiset esitykset aiheuttavat lisäselvitysvelvoitteita lisäten kustannuksia. Suomen Yhteismetsät ry esittää, että 10 c §:n 2 momenttiin lisätään täsmällinen raja, jonka mukaan rajoituskohteen tulee olla nimenomaan rehevä -ja *lehtipuuvaltainen* metsä – ei vaihtoehtoisesti joko rehevä tai lehtipuuvaltainen. Lisäksi kaikille rajoituskohteille tulee asettaa minimipinta-ala, jonka osalta Suomen Yhteismetsät ry esittää rajaksi 0,5 hehtaaria. Rajoituskohteilla tulee säilyttää mahdollisuus puutavaran kuljettamiseen kohteen läpi olemassa olevaa tai uutta suunniteltua ajouraa varastopaikalle siten, että ajouralta voidaan tarvittaessa poistaa puita.

Suomen yhteismetsät ry vaatii, että linnuston arviointivelvollisuus ja ennaltaehkäisevien toimenpiteiden toteuttaminen rajoitetaan koskemaan selkeästi ainoastaan esityksen mukaista **pesintäaika ja puunkorjuuta käsittävään toimintaa**. Kuten esityksessä todetaan muiden metsätalouden toimenpiteiden kuten esimerkiksi taimikonhoidon aiheuttama vahinko linnustolle on pieni ja ottaen huomioon, että voimassa olevat suositukset tuovat rajoituksia käytössä olevien pesien säästämiseksi jo nykyisellään. Esitys nykymuodossaan luo riskin, että esimerkiksi lehtipuuvältaisten rehevien maiden taimikoiden katsotaan olevan kiellon piirissä, joka on kestävästi niin hyvän metsänhoidon- kuin tarkoituksenmukaisuuden osalta. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi ei ole perustelua esittää, että toimijan selvitysvelvollisuus olisi voimassa myös esityksen mukaisten rajoitusaikojen ulkopuolella nyt määritetyssä laajuudessa tai muissa kuin puunkorjuuta käsittävissä toimenpiteissä.

Lainsäädäntö tarvitsee rinnalleen selkeän toimintaohjeistuksen ennaltaehkäisevien toimenpiteiden toteuttamiseksi pesintäaikaisessa puunkorjuussa, jolla varmistetaan lainsäädännön toteuttamisen edellytykset. Nykyisellään pykälän esitys on melko laava ja Suomen yhteismetsät ry katsoo, että määrittelyt tulisi tehdä tarkemmin, jotta toimijat tietävät tarkalleen millaiset prosessit ovat riittäviä. Suomen Yhteismetsät ry vaatii, että toimenpiteiksi riittävät sellaiset toimenpiteet, jotka on mahdollista toteuttaa paikkatieto- ja julkiseen

viranomaisaineistoon perustuen. Toimijoilta ei tule edellyttää sellaisia selvityksiä tai menettelyjä, joita ei voida suorittaa näiden aineistojen pohjalta.

Esityksen riskinä on, että toimijat kohtaavat syytöksiä riittämättömistä toimista tai välttävät tiettyjä kohteita epäselvyyden vuoksi. Maanomistajat eivät voi valita kasvupaikkojaan, jonka lisäksi esitys voi rankaista monimuotoisten kohteiden ylläpitämisestä, mikäli alueella on runsaampaa lintupopulaatiota. Kuten esityksessä todetaan, perustuslakivaliokunta katsoo, että rajoituksen tulee olla välttämätön tavoitteen saavuttamisessa, mikäli käyttöoikeutta rajoitetaan – vaikutusarvioiden perusteella hakuiden yhteydessä tuhoutuvien pesien osuus on suhteellisen pieni verrattuna muihin ihmistoiminnan aiheuttamiin vaikutuksiin. Nämä seikat tulee huomioida tulevien säännösten valmistelussa.

Esityksessä mainitaan uhanalaisten ja harvalukuisten lajien huomiointi, mutta ei määritellä tarkemmin mitä lajeja on kyseessä. Osa uhanalaisista lajeista on edelleen sensitiivisen lajitiedon piirissä, jota maanomistajilla ei ole saatavilla Tässä yhteydessä Suomen yhteismetsät ry pitää välttämättömänä näiden tietojen vapauttamista maanomistajien käyttöön. Lajitiedon vapauttamisen lisäksi on oleellisen tärkeää, että havainnot ovat viranomaisprosessien kautta todennettuja, jolla vältetään maanomistajan yksityisen omaisuuden käytön oikeuksien tahallinen häirintä esimerkiksi hakuita keskeyttämällä pesimähavaintoihin vedoten. Toimijan vastuulla on ottaa pesät huomioon tarkoituksenmukaisella tavalla.

Suomen Yhteismetsät ry katsoo, että 10 c §:n 5 momentissa säädetty asetuksenantovaltuus on hyväksyttävissä vain tietyin reunaehdoin. Momenttiin tulee lisätä nimenomainen rajausta siitä, että asetuksella ei voida lisätä toimijoille uusia velvoitteita, vaan ainoastaan tarkentaa jo säädettyjä toimenpiteitä.

Metsälain 14 § Metsänkäyttöilmoitus

Suomen yhteismetsät ry vastustaa metsänkäyttöilmoitukseen hakkuun ajankohdan ilmoittamista, sillä se ei vaikuta käytännön toteutukseen, ei tuo lisäarvoa sekä lisää toimijoiden hallinnollista taakkaa ja kustannuksia. Sen sijaan, että metsänkäyttöilmoituksella ilmoitetaan aiottu puunkorjuu-aika Metsäkeskus ilmoittaisi metsänkäyttöilmoituksen lähettäjälle muistutusviestin, jossa tuodaan esiin pesimäaika-ajaiset rajoitteet ja toimenpideohjeet. Esitettyjen muutosten edellytyksenä on, että tarvittavat rakennepiirteet voidaan tunnistaa avoimesta metsävaratiedosta, joka puolestaan edellyttää muutoksia nykyisestä metsätietostandardista. Esityksen arvion mukaan tällainen muutos olisi mahdollista luoda 2027 alussa, joka voi luoda oman haasteensa. Käytännön toimivuuden edellytyksenä on, etteivät metsänkäyttöilmoitusten käsittelyajat veny nykyistä pidemmiksi muutosten takia.

Metsälain 18 § Metsärikos ja metsärikkomus

Suomen yhteismetsät ry katsoo, että rangaistusmenettelyt ovat kohtuullisia, mikäli voidaan aukottomasti todeta, että kyse on tahallisesta pesien tuhoamisesta. Suomen Yhteismetsät ry

edellyttää, että laissa tulee täsmentää lahopuiden, erityisesti maalahopuiden, tuhoamista koskevaa sääntelyä. Käytännössä maalahopuiden vaurioitumista ei voida hakkuiden yhteydessä aina välttää, vaikka niitä ei tarkoituksellisesti poistettaisi. Suomen Yhteismetsät ry katsoo, että kiellon tulisi siksi koskea ainoastaan pystylahopuiden kaatamista ja maalahopuiden keräämistä, mutta ei maalahopuiden yliajamista, joka on monissa tilanteissa väistämätöntä.

Luonnonsuojelulain 70 § Eläinlajien rauhoitus

Suomen yhteismetsät ry pitää tärkeänä, että metsäasioista säädetään metsälaissa, jotta kokonaisuus säilyy selkeänä ja johdonmukaisena. Suomen yhteismetsät ry kannattaa viittausta metsälakiin, jolloin metsäkeskus hoitaa toiminnan valvonnan keskitetysti.

Luonnonsuojelulain 82 § Yleispoikkeus eräistä rahoitussäännöksistä

Suomen yhteismetsät ry kannattaa esitettyä muutosta. Suomen yhteismetsät ry katsoo, että sääntelyn tulee kohdistua nimenomaan tahalliseen häirintään ja pesän vahingoittamiseen, ei tavanomaiseen metsänkäsittelyyn, joka ei vaaranna lajin lisääntymistä. Näin ollen pesän suoja tulee ulottua pesään ja pesäpuuhun, mutta ei laajoihin alueisiin sen ympärillä.

Esityksen vaikutukset

Suomen yhteismetsät ry haluaa tuoda esiin vaikutusarvioinnissa mainitun perspektiivin, jonka mukaan törmäyskuolemat aiheuttavat arvioitten mukaan 10 miljoonan lintuyksilön kuoleman vuositason, johon lisätään kotikissojen aiheuttamat 2–3 miljoonan yksilön vaikutukset. Suhteessa arvioituun 100 tuhanteen linnunpesään, joita menetetään hakkuiden seurauksena, esitys vaikuttaa epätehokkaalta keinolta linnuston tilan parantamisessa.

Muita huomioita

Velvoitteet eivät tällaisenaan rajoittuisi vain hakkuihin vaan käsittäisivät myös muita metsänhoitotyitä. Suomen yhteismetsät ry esittää, että muut metsänhoitotyöt otettaisiin pois lain piiristä, sillä ne eivät uhkaa lajien pesintää, mutta voivat vaikeuttaa merkittävästi alkukesän aikana toteutettavia metsänhoitotyitä.

Suomen Yhteismetsät ry vaatii, että lopullista esitystä valmisteltaessa on välttämätöntä turvata ympärivuotinen puunkorjuu. Se on edellytys urakoitsijoiden tasaiselle työllisyydelle, alan vetovoimalle, metsäalan yritysten toiminnan jatkuvuudelle sekä metsäteollisuuden raaka-ainehuollon varmistamiselle. Ympärivuotinen korjuu on koko metsäsektorin toimintaedellytysten kannalta kriittinen tekijä.